

Demokrasi Kuşağı Aylık Bülten, Ekim 2012

Değerli meslektaşlarım,

Eylül ayı Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Projesi için oldukça yoğun geçti. Gözden geçirilerek yeniden tasarlanan seçmeli ders öğretim programı ve okullarda demokratik okul kültürünün geliştirilmesi için hazırlanan strateji belgesinin pilot uygulaması 2012 – 2013 eğitim yılında gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, öğretim programını ve strateji belgesini pilot okullara tanıtmak amacıyla bir dizi seminer gerçekleştirildi. Ayrıca Eylül ayında pilot illerdeki izleme çalışmalarını yürütecek olan izleme ve değerlendirme uzmanlarının listesi belirlendi. Bu uzmanlar öğretim programının ve demokratik okul uygulamalarının hayata etkin bir şekilde geçirilmesinde kilit role sahip olacak. Ekim ayının ilk yarısında tüm izleme uzmanlarını, değerlendirme uzmanlarını ve ilgili çalışma gruplarının üyelerini bir araya getirmek amacıyla düzenlenecek olan toplantının ardından izleme süreci başlayacaktır. Tüm bu çalışmaların projenin etkililiğine ve verimliliğine katkıda bulunacağını umuyorum. Projenin başarıyla yürütülebilmesi için yoğun bir çaba gösteren Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ve Avrupa Konseyi çalışanlarına teşekkür ederim.

Zafer Çelik

Milli Eğitim Bakanlığı,
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı,
Eğitim Sistemleri ve Politikaları Grup Başkanı

Değerli meslektaşlarım,

Resmi olarak projemizin ikinci aşamasına geçtik. Yeniden tasarlanan öğretim programının pilot uygulaması 2012 – 2013 akademik yılıyla birlikte başladı. Oldukça yorucu ve zorlu bir dönemdi ama gösterilen tüm çabaya değdi. Yapılan tüm bu çalışmaların ardından pilot okullarda yaklaşık 5000 öğrencinin bu dersi seçtiğini bildirmekten mutluluk duyuyoruz. Artık okullarda bu dersi okutmaya başladığımızı göre pilot uygulamanın izlenmesine ve genel olarak tüm sürecin ölçülmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalara odaklanabiliriz. Şu anda uzmanlardan oluşan bir ekip ölçme değerlendirme çalışmalarında kullanılacak olan araçları geliştiriyor. Bu araçlar daha sonra MEB tarafından benzer amaçlar için de kullanılabilir. Örneğin, 4. sınıflarda okutulması planlanan zorunlu dersin öğretim programı hazırlandığında bu programın izleme ve değerlendirmesi söz konusu olduğunda bu araçlar önemli bir değer teşkil edecek.

Bu anlamda, Ekim ayı bize birçok fırsat sunuyor. Proje Yönlendirme Komitesi Üçüncü Toplantısı, Proje Manifestosu'nu ve İletişim Stratejisi'ni ilgili taraflara sunmak ve açıklamak için önemli bir fırsat. İletişim stratejimizin onaylanması bundan sonraki süreçte projede geliştirdiğimiz ürünleri güvenle tanıtmamız ve yaygınlaştırmamız için bize güç verecek. Ekim ayını önemli kılan diğer bir unsur da proje görünürlüğünün çeşitli platformlarda ve çeşitli araçlarla artırılacak olmasıdır; bu çerçevede Birleşik Krallık'ta yayınlanan bir dergide projemizle ilgili kapsamlı bir makaleye yer verilecek ve Kasım ayının ikinci yarısında Strazburg'da gerçekleştirilecek DVE/İHE konulu bir konferansta projemizin tanıtımı yapılacaktır. Burada, Türkiye'de de projemizin özünü bizim dışımızdan biri, ünlü yazar Elif Şafak kısa bir süre önce kaleme aldığı bir makalede çok daha güzel dile getiriyor. (<http://www.haberturk.com/yazarlar/elif-safak/782230-dersimiz-demokrasi-ve-insan-haklari>)

Emir Adzovic

Demokrasi Kuşağı Projesi Takım Lideri

Eylül 2012 döneminin öne çıkan faaliyetleri

Eylül 2012 Program Geliştirme Çalışma Grubu (PGÇG) ve Demokratik Okul Kültürü Çalışma Grubu (DOKÇG) üyeleri için oldukça yoğun geçti. Her iki grup da ay boyunca pilot illeri ziyaret ederek seminerler verdi. İlk olarak, ortaöğretim düzeyi için yeniden tasarlanan “Demokrasi ve İnsan Hakları” öğretim programını tanıtmak amacıyla 3 – 7 Eylül 2012 tarihleri arasında MEB’in Rize, Çayeli’ndeki hizmet-içi eğitim merkezinde bir eğitim semineri düzenlendi. Eğitimin başlıca hedefleri dersin okutulacağı okullarda görev yapan öğretmenler ve müdür yardımcılarıydı. Bu iki hedef grup öğretim programını nasıl başarılı bir şekilde uygulayacakları konusunda bir eğitim aldılar ve eğitimin son iki gününde hep birlikte pilot uygulama sürecinde kullanılmak üzere çeşitli sınıf-içi etkinlikleri tasarladılar. Aldıkları bu eğitimin sonunda öğretmenlerin mesleki gelişiminin resmi olarak tanınması amacıyla MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından öğretmenlere 30 saatlik kredi verildi. Pilot okul ziyaretlerinde öğretmenlerden ve okul idarecilerinden alınan geri bildirimlere baktığımızda bu seminerin öğretmenler üzerinde oldukça önemli bir etki bıraktığını, motivasyonlarını artırdığını ve bunun sonucunda öğretim programını daha çok sahiplendiklerini gördük. Söz konusu eğitim semineriyle ilgili daha ayrıntılı bilgi için lütfen web sitemizi ziyaret edin: http://www.edchreturkey.eu.coe.int/News_EN.asp

Eylül ayının ilk iki haftasında, Rize eğitimine paralel olarak, DOKÇG tarafından hazırlanan “Türkiye’de Demokratik Okul Kültürünün Geliştirilmesine Yönelik Strateji Belgesi” ve öğretmenler, okul müdürleri ve öğrenciler için hazırlanan el kitaplarını tanıtmak amacıyla on pilot ilde bir dizi eğitim semineri gerçekleştirildi. Bu seminerler pilot okullardaki öğretmenleri, okul yöneticilerini, okul çalışanlarını ve Okul Aile Birliği temsilcileri gibi okul topluluğunu daha geniş bir boyutta temsil eden ilgili tarafları bir araya getirdi.

DOKÇG'nin ziyaretinin ardından, PGÇG ekibi de okulları ziyaret etti. Bu ziyaretlerin amacı da ilgili tüm öğretmenlerin öğretim programı konusunda bilgilendirildiğinden emin olmak ve daha da önemlisi pilot okullarda bu seçmeli dersle ilgili bir farkındalık oluşmasını sağlamaktır. Bu ziyaretler sırasında, pilot okullara Materyal Geliştirme Çalışma Grubu tarafından hazırlanan ve aralarında kırlangıç bayrakların ve posterlerin de yer aldığı bir farkındalık artırma ve görünürlük paketi dağıtıldı. Pilot okullardaki yöneticilerin ve öğretmenlerin sergilediği kararlılık ve istek şimdiye kadar paydaşlarla gerçekleştirilen çalıştay ve seminerlerin somut bir çıktısı olarak değerlendirilebilir. Avrupa Konseyi Sekreteryası da okul ziyaretleri sırasında DOKÇG ve PGÇG üyelerine eşlik ederek illerdeki durumu gözlemleme fırsatı buldu. Bu çerçevede de 2012 – 2013 eğitim yılında bu dersi okutan öğretmenlerin ve dersi alan öğrencilerin sayısına ilişkin veriler toplandı. Pilot illere göre öğretmen ve öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Pilot İller	Toplam öğrenci sayısı*	Toplam sınıf sayısı	Düzeyler	Toplam öğretmen sayısı
1- Edirne	250	10	10 th	3
2- Elazığ	350	13	10 th	10
3- İstanbul (Asya ve Avrupa yakası)	1300 160	28 5	9 th +10 th +11 th	4 3
4- Konya	325	13	9 th +10 th	6
5- Manisa	350	14	9 th + 10 th	7
6- Mardin	100	4	9 th	1
7- Mersin	1030	32	9 th +10 th	13
8- Sakarya	48	2	11 th	2
9- Samsun	100	4	10 th	1
10-Yozgat	125	5	9 th +11 th	3
TOPLAM	4138 Öğrenci	130 Sınıf		53 Öğretmen

- Sınıf sayısı baz alınarak sınıf başına ortalama 25 kişi üzerinden hesaplanmıştır.

PGÇG üyeleri Rize'deki hizmet içi eğitimle ve okul ziyaretleriyle uğraşırken aynı zamanda pilot okullardaki öğretmenlerin derste uygulayacakları etkinlikler konusunda bilgilendirilmesini sağladılar. Materyal Geliştirme Çalışma Grubu ile yakın işbirliği içinde etkinlikler üzerinde çalışarak etkinlikleri haftalık olarak öğretmenlere gönderiyorlar.

Eylül ayındaki diğer önemli bir gelişme de proje çalışma gruplarındaki üyelerin yeniden biraraya getirilmesi oldu. MEB'in yeniden yapılanma sürecinde görevlendirmesi iptal edilen grup üyelerinin bazıları yeniden görevlerine döndü ve TTKB çalışma gruplarının iş yükü ve ihtiyaçları doğrultusunda çalışma grubu üyelerinin dağılımını yeniden gözden geçirdi. Bu gelişme projemiz açısından önemli bir adım olarak görülmelidir. Önümüzdeki aylarsa çalışma grupları tarafından üretilen ürünler hem sayıca artacak hem de çok daha kaliteli olacaktır.

MGÇG, projenin genel görünülüğünün sağlanması, yeniden tasarlanan seçmeli dersin tanıtılması ve proje sonuçlarının yaygınlaştırılmasındaki kilit rolünün bilinciyle PGÇG ve DOKÇG üyeleriyle sıkı bir işbirliği içinde çalışmalarını sürdürüyor. Grup üyeleri bir yandan proje çerçevesinde tutarlı ve birbirini tamamlayan mesajlar iletebilmek için kapsamlı bir iletişim stratejisi ve proje manifestosu hazırlarken, diğer yandan da diğer çalışma gruplarının ihtiyaçlarını karşılamak üzere gerekli çizimleri ve tasarımları tamamlıyorlar. Şimdiye kadar tasarladıkları ürünler ve belgeler Üçüncü Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı'nda Proje Komite'nin ve Kıdemli Program Yöneticisi'nin onayına sunulacak.

Üyelerinin geri dönmesiyle yeniden güç toplayan Kapasite Geliştirme Çalışma Grubu (KGÇG) ve Mevzuat Tarama Çalışma Grubu (MTÇG) yeniden çalışmalarına yoğunlaştı. MTÇG, şimdiye kadar yaptıkları çalışmaların sonuçlarını raporlama ve MEB için kalıcı bir ürün olarak tasarlanan mevzuat tarama aracını sunma aşamasına geldi. KGÇG ise 2012 – 2013 eğitim yılının ikinci döneminde pilot uygulaması gerçekleştirilecek olan eğitim kitleri üzerinde çalışıyor.

Önümüzdeki ay neler yapacağız?

Ekim ayında gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetleri kısaca özetleyecek olursak:

- Proje Yönlendirme Komitesi Üçüncü Toplantısı 3 Ekim 2012 tarihinde Başkent Öğretmenevi'nde düzenlenecektir. Toplantıya T.C. MEB Müsteşar Yardımcısı ve projenin Kıdemli Program Yöneticisi, Sn. Salih Çelik başkanlık edecektir. Toplantıya AK Strazburg ofisinden temsilcilerle, Merkezi Finans ve İhale Birimi, AB Türkiye Delegasyonu, AB Bakanlığı, MEB, STK temsilcileri ve diğer tüm ilgili paydaşlar katılacaktır. Gündemdeki önemli konular arasında "ortaöğretim düzeyi için yeniden tasarlanan demokrasi ve insan hakları seçmeli dersi öğretim programının pilot uygulamasına ilişkin ilk izlenimler", "projenin kurumsal kimliği ve pilot illerde ulaşılması planlanan hedefler" ve "pilot uygulama sırasında yürütülecek olan izleme ve değerlendirme çalışmaları" yer almaktadır.
- İzleme, ölçme ve değerlendirme çalışmaları sadece öğrencilerin seçmeli derste gösterdiği gelişmenin değerlendirmesi açısından değil aynı zamanda proje sonuçlarının değerlendirilmesi ve bir karşılaştırma çalışmasının yapılması açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle de Ekim ayında yapılacak olan çalışmaların büyük bölümü bu konuya odaklanmaktadır. Genel ölçme değerlendirme stratejisinin ve kullanılacak olan araçların çalışma gruplarının ihtiyacını karşıladığından emin olmak amacıyla ulusal ölçme ve değerlendirme uzmanlarıyla DOKÇG ve PGÇG üyelerinin katılacağı bir dizi toplantı gerçekleştirilecektir.
- Almanya'ya düzenlenecek olan çalışma ziyareti hazırlıkları sürmektedir. Ziyaretin 9 – 15 Aralık 2012 tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Almanya'daki çeşitli okul türleri ziyaret edilecektir. Bu ziyaretlerin değerlendirme ve karşılaştırma çalışmaları için girdi sağlaması ve farklı bakış açıları sunması beklenmektedir. Mevzuat ve politika belirleme, gündemin diğer iki önemli maddesini teşkil etmektedir.

• Görünürlük

- Proje görünürlüğünü farklı düzeylerde artırabilmek için önemli adımlar atılmıştır. MGÇG tarafından hazırlanmış proje manifestosu ve iletişim stratejisi proje kimliğinin ve görünürlüğünün bel kemiğini oluşturmaktadır. Bu nedenle bu dokümanların Proje Yönlendirme Komitesi Üçüncü Toplantısında kabul edilmesi genel halkla ilişkiler yaklaşımı ve önümüzdeki dönemde yapılması planlanan faaliyetler açısından bir dönüm noktası olacak.
- İkinci olarak, Birleşik Krşlık'ta Vatandaşlık Öğretimi Vakfı tarafından yayınlanan bir derginin Sonbahar 2012 sayısında projemizle ilgili ayrıntılı bir makalenin yayılanacak olmasından memnuniyet duyuyoruz. Söz konusu dergi uluslararası düzeyde geniş bir kitleye ulaşan mesleki bir yayın olması itibarıyla önem taşıyor. Yayınlanacak olan makale Demokrasi Kuşığı Projesinin tanıtımına ve görünürlüğüne katkıda bulunmanın yanı sıra alanda çalışan uzmanlara Türkiye'de yakın zaman önce gerçekleşen reform konusunda bilgi verecek.
- Üçüncü olarak, düzenli medya taramalarımız "Demokrasi ve İnsan Hakları" seçmeli dersinin alandaki gazeteciler ve köşe yazarları tarafından yakından takip edildiğini göstermektedir. Ünlü yazar Elif Şafak makalesinde bu dersin önemini çok güzel ifade etmiş: <http://www.haberturk.com/yazarlar/elif-safak/782230-dersimiz-demokrasi-ve-insan-haklari>
- Son olarak ama belki de hepsinden önemlisi 28-29 Kasım 2012 tarihlerinde Strazburg'da düzenlenecek olan "İnsan hakları ve demokrasi harekete geçti – geleceğe bakış! Avrupa Konseyi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi ve İnsan Hakları Eğitimi Şartı'nın etkisi" konulu Konferans'a katılacak olan TTKB Başkanı Prof. Dr. Emin Karip ve TTKB üyesi ve DVE/İHE Türkiye koordinatörü Dr. Hüseyin Şirin iyi uygulama örneği olarak Projeyi tanıttak.
- Proje web sitemiz ayrıntılı ve güncel bilgi yayınlamaya devam etmektedir. Web sitesinin tasarımı, geliştirilen iletişim strateji çerçevesinde proje logosu ve diğer görünürlük materyalleriyle birlikte iyileştirilecektir. Çevirisi tamamlanan belgelerin de eklenmesiyle web sitemizdeki sınırlı erişim alanından sunulan belgelerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır ve yakında bu materyaller bir e-kütüphane biçiminde yeniden düzenlenecektir. Lütfen bizi www.edchreturkey-eu.coe.int adresinde ziyaret edin.
- Her zamanki gibi bize Facebook profilimizden ulaşabilirsiniz <http://www.facebook.com/groups/dchreankara/> ve dchreproject@twitter profilimizden tweet göndermeye devam ediyoruz. ©

Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi
Turan Emeksiz Sok. Park Blokları
B Blok No: 3/16 GOP
06700 Çankaya, Ankara
Tel.: +90 (312) 468 84 64
Faks: +90 (312) 468 84 06
www.edchreturkey-eu.coe.int

